

BIJLAGE 1. WATERBELEID

Het waterbeleid gaat van Europees niveau via rijks-, provinciaal en waterschapsbeleid naar gemeentelijk beleid. De rode draad in deze beschrijving is de noodzaak tot het doorlopen van de watertoets en de daarin verplichte aspecten.

Europees beleid

Op 22 december is de Kaderrichtlijn Water in werking getreden. De daarin gegeven voorschriften zijn bindend voor de Europese lidstaten. In de Kaderrichtlijn Water beoogt de EU vanuit een stroomgebiedbenadering en de basisbeginselen voor een duurzaam waterbeleid te komen tot:

- het behoeden van aquatische en terrestrische systemen voor verdere achteruitgang;
- een verhoogde bescherming en verbetering bereiken van het aquatisch milieu;
- bevorderen van een duurzaam gebruik van water;
- geleidelijke vermindering van de vervuiling van het grondwater en preventieve maatregelen;
- afzwakking gevolgen van overstroming en droogte;
- harmonisatie van Europese waterwetgeving.

Om aan te geven hoe de voornoemde doelstellingen bereikt dienen te worden, moet elke 6 jaar een zogenaamd stroomgebiedbeheersplan worden opgesteld. Hiermee dient in 2009 begonnen te worden. In de richtlijn zijn daarnaast waterkwaliteits-doelstellingen opgenomen (inclusief doelstellingen betreffende de ecologische kwaliteit). Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat het stroomgebiedbeheersplan onderdeel uit zal maken van de Nota waterhuishouding en dat er dus geen aparte planvormen worden gecreëerd.

Rijksbeleid

Waterbeleid 21ste eeuw (WB21)

Het kabinetsstandpunt Waterbeleid in de 21ste eeuw (2000) geeft de overkoepelende visie van het Rijk weer op de aanpak van veiligheid en wateroverlast. De veiligheid moet gewaarborgd blijven, de kans op overstromingen

mag niet toenemen. Wateroverlast moet teruggedrongen worden. Méér ruimte voor water naast technische maatregelen en taakstellende afspraken tussen verschillende overheden zijn essentieel voor het slagen van dit beleid. Voor de aanpak van veiligheid en wateroverlast is uiteindelijk een goede mix van ruimtelijke en technische maatregelen noodzakelijk.

Onder technische maatregelen worden maatregelen zoals dijkverhogingen en -versterkingen, bemaling en stuwen verstaan. Onder ruimtelijke maatregelen verstaat het kabinet onder meer het verbreden of verlagen van uiterwaarden en de inzet van waterbergings- en retentiegebieden. In het streekplan zijn zoekgebieden voor regionale waterberging aangegeven en zoekgebieden voor rivierverruiming. In de Startovereenkomst "Waterbeleid 21ste eeuw" (op 14-2-2001 ondertekend door het Rijk, het Interprovinciaal Overlegorgaan, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen) is vastgelegd dat bij ruimtelijke plannen de Watertoets toegepast moet worden. De Watertoets is het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten (veiligheid, wateroverlast, waterkwaliteit, verdroging) in ruimtelijke plannen en besluiten.

Nationaal bestuursakkoord Water (NBW)

Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen gaan samen de waterproblematiek in Nederland aanpakken. Hiertoe is op bestuurlijk niveau het Nationaal Bestuursakkoord Water ondertekend (02-07-03). Het akkoord heeft tot doel om in de periode tot 2015 het watersysteem in Nederland op orde te krijgen en daarna op orde te houden. Tussen VNG, Unie van waterschappen, IPO en het Rijk is de afspraak gemaakt dat het waterschap en de gemeente samen zorgdragen voor het in beeld brengen van de stedelijke en regionale wateropgave.

In het NBW is bepaald dat in het stedelijke gebied maar eens in de 100 jaar een peilstijging mag voorkomen die tot wateroverlast (overstroming) leidt (beschermingsniveau). Deze 'Stedelijke Wateropgave' is daarmee de ruimteclaim voor het realiseren van waterberging waar zowel de gemeente als het waterschap voor staan.

Beleidsbrief regenwater

Het kabinet heeft medio 2004 de beleidsbrief regenwater vastgesteld. Hierin staan voor het regenwaterbeleid vier pijlers centraal:

1. aanpak bij de bron, zodat verontreiniging van regenwater wordt voorkomen;
2. regenwater vasthouden en bergen (en dan pas afvoeren);
3. regenwater gescheiden van afvalwater afvoeren;
4. integrale afweging op lokaal niveau.

De beleidsbrief regenwater is doorvertaald in het wetsvoorstel gemeentelijke watertaken (Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken).

Vierde Nota Waterhuishouding

Deze nota geeft het rijksbeleid op het gebied van waterhuishouding weer. De hoofddoelstelling van deze nota is: "Het hebben en houden van een veilig en woonbaar land en het instandhouden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen, waarmee een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd". In deze nota zijn MTR-normen (MTR=maximaal toelaatbaar risico) opgenomen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Provinciaal beleid

Provinciaal Waterhuishoudingsplan en Partiële herziening 2003-2006

Het Provinciaal Waterhuishoudingsplan is gedeeltelijk herzien en de volledige tekst is opgenomen in de Partiële herziening. De volgende onderdelen zijn relevant voor de watertoets De Run:

- kernthema 2: verbetering van de waterhuishoudkundige voorwaarden voor de functies;
- kernthema 3: het verbeteren van de waterkwaliteit;
- kernthema 5: omgaan met water in bebouwd gebied.

Waterschapsbeleid

Waterbeheersplan 2001-2004 (WBP)

In het tweede Waterbeheersplan (WBP-2) van Waterschap De Dommel wordt beschreven hoe de hoofdlijnen voor het waterbeheer in de planperiode 2001 tot en met 2004 er uit zien. Tevens wordt een doorkijk gegeven naar het jaar 2018. Het waterbeheersplan is gebaseerd op de visie van het waterschap ten aanzien van de ontwikkeling en inrichting van duurzame watersystemen. Enkele nieuwe thema's in het plan zijn ruimte voor water, water als ordenend principe, stedelijke waterbeheer en de relaties tussen het watersysteem en de waterketen. De nadere (concrete) uitwerking van het beleid uit het WBP-2 zal gebiedsgericht plaatsvinden.

In het WBP-2 is de aandacht gericht op een vijftal thema's, die tevens de leidraad vormen voor het integrale waterbeleid van het waterschap. Deze thema's zijn:

- realiseren van een duurzame watervoorziening; om ook in de toekomst over voldoende water te kunnen beschikken is heroriëntatie nodig op de watervoorziening;
- verbeteren van de waterhuishoudkundige voorwaarden; In het verleden is het ontwaterings- en afwateringsstelsel maximaal ingericht op de afvoer van water met wateroverlast en verdroging tot gevolg. In de komende planperiode wordt gewerkt om dit (gedeeltelijk) te herstellen door het afkoppelen van verhard oppervlak, het bufferen en infiltreren van regenwater en het vertragen van de afvoer in de haarvaten van het systeem. Hiermee wordt op termijn een vermindering van de maatgevende afvoer met 30% nagestreefd;
- verbetering van de waterkwaliteit; de huidige normen voor de waterkwaliteit worden niet gehaald. Het op termijn realiseren van de MTR blijft de doelstelling, maar de aandacht gaat vooral uit naar die stroomgebieden waar de biologische kwaliteit nog onvoldoende is;
- inrichting beheer en onderhoud van waterlopen in het buitengebied; er zal actief worden gezocht naar mogelijkheden voor hermeandering van een aantal beeklopen in het gebied om zo integraal bij te dragen aan het oplossen van een aantal knelpunten;

- omgaan met water in bebouwd gebied; het streven is om met alle gemeenten binnen het beheersgebied waterplannen op te stellen voor de bebouwde kernen. Er wordt gestreefd naar afkoppeling van 20% van het verharde oppervlak in de periode tot en met 2018 (beperking van de (negatieve) invloed van het bebouwde gebied op het watersysteem). Nieuw te ontwikkelen gebieden mogen het watersysteem niet negatief beïnvloeden – hydrologisch neutraal bouwen.

Het laatste punt heeft ook betrekking op de omgang met schoon hemelwater. In principe wordt zoveel min mogelijk naar de RWZI afgevoerd. De voorkeursvolgorde voor de behandeling van (schoon) afstromend regenwater is als volgt:

- hergebruik;
- infiltreren in de ondergrond;
- afvoeren naar het oppervlaktewater;
- afvoeren via de riolering via een verbeterd gescheiden stelsel.

Met het oog op de vaststelling van een Stroomgebiedsbeheerplan in het kader van de KRW in 2009 is gekozen om geen nieuw Waterbeheerplan op te stellen, maar het WBP II met vier jaar te verlengen. De strategische nota 'Waterwerk in uitvoering' bevat de strategie voor het waterschap De Dommel voor deze periode. De nota formuleert de wateropgaven en ambities en vertaalt ze naar een uitvoeringsprogramma en realisatiestrategie. Het stelt prioriteiten in de uitvoering van waterdoelstellingen en ambities. Het is een uitwerking van de kaders in de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW).

Kadernota Stedelijk Water

De Kadernota Stedelijk Water vormt voor het waterschap de koepel waaronder tussen 2006 en 2008 een groot aantal kennisprojecten, beleidsuitwerkingen maar ook maatregelen gericht op stedelijk waterbeheer zullen plaatsvinden. In deze nota worden de beleidsuitgangspunten van Waterschap De Dommel, die zijn verwoord in het WBP-2, ten aanzien van het beheer van water in stedelijk gebied expliciet gemaakt.

Ontwikkelen met duurzaam wateroogmerk

In samenwerking met Waterschap Aa en Maas heeft Waterschap De Dommel een definitie en randvoorwaarden opgesteld voor het hydrologisch neutraal ontwikkelen. Hierbij wordt een inhoudelijke uitwerking en onderbouwing gegeven van de beleidsterm 'hydrologisch neutraal bouwen'. Bovendien worden (nieuwe) uitgangspunten en randvoorwaarden vast gesteld van beide waterschappen bij hydrologisch neutraal bouwen, welke worden toegepast in het proces van de watertoets. De beleidsterm 'hydrologisch neutraal bouwen' geeft invulling aan het 'niet afwentelen' principe, zoals door de commissie waterbeheer 21^e eeuw (WB21) is gegeven. Beter is het te spreken van hydrologisch neutraal ontwikkelen, omdat ook andere ontwikkelingen dan bouwprojecten dienen te worden getoetst. In principe heeft elke ruimtelijke ontwikkeling invloed op de hydrologie. De beleidsterm hydrologisch neutraal heeft dan ook vooral betrekking op het zo veel mogelijk (binnen de ontwikkeling) neutraliseren van de negatieve hydrologische gevolgen van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

Keur

Voor waterhuishoudkundige ingrepen is de Keur Oppervlaktewateren Waterschap De Dommel van toepassing. De Keur is een waterschapsverordening die gebods- en verbodsbepalingen bevat met betrekking tot ingrepen, die consequenties hebben voor de waterhuishouding en het waterbeheer. Zo is het onder andere verboden om handelingen te verrichten waardoor het onderhoud, aanvoer, afvoer en/of berging van water kan worden belemmerd zonder een ontheffing van Waterschap De Dommel. Daarnaast is voor het plaatsen van een obstakel binnen 4 meter uit de insteek van watergangen welke in het beheer en onderhoud zijn van het Waterschap De Dommel en 1 meter voor de overige watergangen alleen toegestaan met een ontheffing van het waterschap.

Waterkansenkaart

Het Waterschap De Dommel heeft een Waterkansenkaart ontwikkeld voor het gehele beheersgebied. Dit is digitale kaart, waarmee voor bepaalde typen bebouwing, op basis van zowel het bodem en watersysteem als beleidsmatige uitgangspunten, bepaald wordt of deze op een bepaalde locatie wel of niet ontwikkeld kan worden.

Gemeentelijk beleid

GRP+

In het Gemeentelijk Rioleringsplan Plus (GRP+), dat op in 2005 is vastgesteld, is het beleid ten aanzien van een doelmatige inzameling en transport van afvalwater vastgelegd. Het GRP+ heeft een looptijd van 2005-2010. Het GRP is een instrument om op een transparante manier inzicht te geven in beleidsafwegingen, die te maken hebben met de kwaliteit van de woon-en werkomgeving en die een directe invloed hebben op de invulling van de gemeentelijke rioleringszorg en vice versa. Het GRP is een GRP Plus omdat het Waterplan hier integraal in is opgenomen. Er is binnen de gemeente te weinig oppervlaktewater om hiervoor een apart plan op te stellen. Hiertoe is het GRP+ uitgebreid met een extra hoofdstuk, namelijk het hoofdstuk 'Visie op water'.

In de 'Visie op water' worden de visie en de ambities beschreven van de gemeente Veldhoven en hoe de gemeente de komende jaren met water om zal gaan. Dit hoofdstuk is in essentie een waterplan in vogelvucht en zal een belangrijke rol spelen met betrekking tot duurzaam stedelijk waterbeheer in de gemeente Veldhoven. De visie op het omgaan met water is richtinggevend voor het onderdeel water bij planvorming en invulling van projecten en is verwoord in diverse streefbeelden ten aanzien van het watersysteem. De doelstelling van de 'visie op water' is als volgt samengevat:

Een integrale en duurzame omgang met water in al zijn facetten binnen de gemeentelijke grenzen. Onder integraal wordt hierbij verstaan het zoeken naar praktische oplossingen, niet alleen via een civieltechnische benadering, maar ook via juridische, ruimtelijke, ecologische en economische benaderingen, waarbij het watersysteem centraal staat.

Bovenstaande doelstelling wordt bij ruimtelijke plannen in uitvoering gebracht door de watertoets. Door het beschrijven van streefbeelden kunnen de wensen ten aanzien van het watersysteem op lange termijn worden aangegeven. Bij het formuleren van de streefbeelden is het uitgangspunt dat het watersysteem duurzaam dient te zijn. Daarnaast dient gestreefd te worden naar een multifunctioneel watersysteem. Water geldt hierbij als ordenend principe en risico's ten aanzien van het watersysteem worden beperkt.